

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Víctor Masriera Vila (1875 – 1938)

**Pedagog de l'Art
Mestre en la didàctica del Dibuix**

(Anàlisi de la seva metodologia)

Esteve Prat Paz

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

3. PRESENTACIÓ DE MANUALS I TEMARIS

DIBUJO - ÁLBUM DE LÁMINAS- 1911

IDENTIFICACIÓ

Títol

Autors

Any de l'edició

Ciutat

Editorial

Idioma

Tipus de material

Nivell educatiu a qui va dirigit

Emplaçament actual de l'exemplar

Dibujo – Álbum de láminas

Masriera, Víctor – Vidiella, Ramona
1911

Buenos Aires (Argentina)

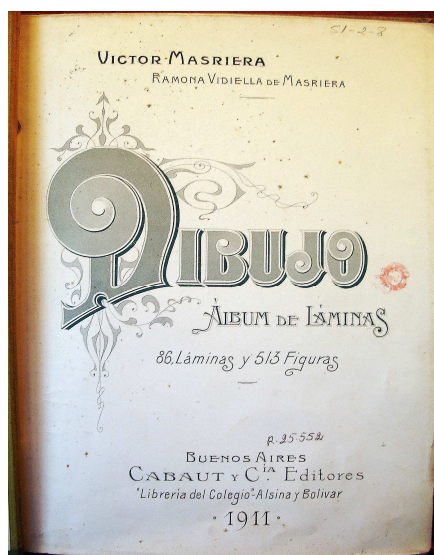
Cabaut y Cia. Editores

Llengua castellana

Llibre de didàctica i exercicis de dibuix geomètric

General

Biblioteca Arús (BCN)

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

Format del Llibre

140 x 210 mm.

Número de pàgines

86

Número total d' il·lustracions

86

Número i tipus d' il·lustracions:

Gràfics

513 figures

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

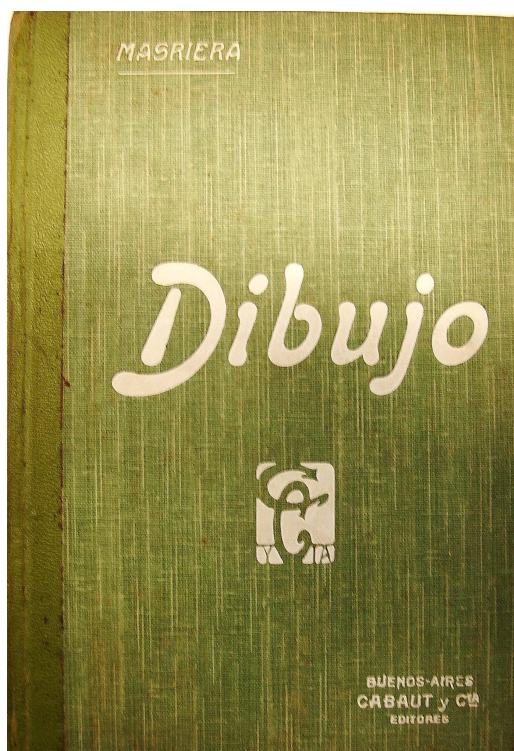
El llibre no conté cap tipus d' explicació ni informació. És un conjunt de làmines que van numerades així com també les figures que les componen. Per a seguir el desenvolupament i resolució dels dibuixos i exercicis, s' ha de consultar el manual "Dibujo" dels mateixos autors, editat per la mateixa editorial, aparegut un any més tard.

ALTRES OBSERVACIONS

Destacar la qualitat formal del llibre en quan al traç del dibuix, color, composició de les làmines, i la seva claredat alhora d' entendre-les.

DIBUJO - 1912**- IDENTIFICACIÓ**

<i>Títol</i>	Dibujo
<i>Autors</i>	Masriera, Víctor – Vidiella, Ramona
<i>Any de l'edició</i>	1912
<i>Ciutat</i>	Buenos Aires (Argentina)
<i>Editorial</i>	Cabaut y Cia. Editores
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Llibre de didàctica-ensenyament
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	Secundari / General
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca Arús (BCN) i Biblioteca particular d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

<i>Format del Llibre</i>	140 x 210 mm.
<i>Número de pàgines</i>	316
<i>Número total d'unitats didàctiques</i>	5
<i>Número total d'il·lustracions</i>	0

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El Llibre que consta de 316 pàgines, ve a ser un complet manual de dibuix adreçat al públic en general. Comprèn 5 Unitats Didàctiques:

- Geometria Plana
- Geometria de l'Espai
- Projeccions Ortogonals
- Perspectiva Paral·lela i Obliqua
- Estudi d'Ombres i Reflexes

Va acompanyat d'un àlbum de 86 làmines, 513 figures i un solucionari que va ser editat per la mateixa editorial, un any abans, el 1911.

Ja en el Pròleg, els autors ens diuen que el text no ha de servir només com a explicació de làmines, que són el veritable eix del tractat, sinó que expressa moltes idees estretament lligades a l'ensenyament del dibuix. I és que no es tracta solament d'un tractat de geometria i perspectiva, com els mateixos autors indiquen:

Lo que vamos a estudiar son los fundamentos geométricos del dibujo. Puede tener este número tan variado de aplicaciones, ya que es tan disitnto dibujar máquinas o pintar cuadros, que comparandolo á un frondoso árbol, vemos que sus ramas van separándose del tronco y unas de otras en la parte alta de la planta; pero el tronco es común a todas ellas, es su fundamento; del mismo modo que la geometria, la perspectiva y el estudio de la luz son base de todo dibujo.

Continua el manual, explicant que la perspectiva (cònica), a la qual dediquen una extensa part, en donar-li una extraordinària importància, ensenyava a dibuixar els objectes tal com es presentaven als ulls.

Per això explicaven els autors que la seva gran preocupació, va ser des d'el primer moment encertar en una forma que fos racional i atractiva al mateix temps, i que despertés l'esperit d'observació, i ensenyés a raonar i desenvolupés concèntricament totes les facultats.

I, per si això no fos poc, exposant els principis, de manera que fossin assimilables a totes les intel·ligències i aptituds diverses dels alumnes.

Conscients de l'antipatia que una gran part de l'alumnat sentia per les ciències exactes, creien que la causa estava en no imaginar-se degudament les abstraccions matemàtiques o no trobar-les interessants. Esmentaven els autors, que separant-se dels tractats a l'ús, havien donat en aquesta obra un caràcter més complex; però seguint una lògica rigorosa. No solament presentaven l'origen de les formes que s'estudiarien, sinó que demostraven la utilitat que el seu estudi podia reportar. Per l'ordre d'exposició de les matèries, es van esforçar, per que sempre es passés de lo conegut a lo desconegut, procurant evitar el que s'observava en la major part dels tractats elementals de geometria, en els que al principi es definia dita ciència amb paraules que el seu significat s'explicava més tard.

EL TEMARI.- Els temes a tractar en el manual estan apuntats en l'Índex del mateix, a manera de làmines. Cada tema acaba amb l'introducció del següent enllaçant amb un fil conductor, tots i cada un dels temes.

Índex de temes tractats, compilats per làmines:

- L1.- Útils que necessita l'alumne.
- L2.- Cossos, superfícies, línia, recta, punt; línies corbes, mixtes i trencades.- Circumferència, cercle, radi, centre, arc.- Línies verticals, horitzontals, inclinades, perpendiculars, paral·leles.- Propietats de les paral·leles.
- L3.- Problemes de perpendiculars, paral·leles, i divisió de línies.

- L4.- Aplicacions pràctiques de perpendiculars, paral·leles i divisió de línies.- Angle, cercle graduat.- Mesura d' angles.- Diàmetre, corda, fletxa, tangent i secant.
- L5.- Cercle, sector, segment, corona.- Trapezi circular.- Circumferències tangents, secants i concèntriques.- Angles rectilinis, curvilinis i mixtilinis.- Angles rectes, aguts, obtusos, adjacents, complementaris suplementaris, oposats pel vèrtex, alterns externs, alterns interns i corresponents.- Bisectriu. Problemes.
- L6.- Aplicacions de cercles.- Triangles.
- L7.- Triangles(continuació).- Problemes dels triangles.- Aplicacions dels triangles.
- L8.- Quadrilàters, paral·lelograms, rectangle, quadrat, rombe i trapezi.
- L9.- Problemes dels quadrilàters.- Aplicacions pràctiques dels quadrilàters.
- L10.- Aplicacions pràctiques dels quadrilàters(continuació).- Polígons
- L11.- Problemes dels polígons regulars.
- L12.- Aplicacions dels polígons.
- L13.- Enllaços de línies, oval, ovoide, el·lipse, paràbola, hipèrbola, espiral .- Problemes relatius a l' enllaç de línies i traçats de corbes.
- L14.- Aplicacions pràctiques de l' enllaç de línies i diferents corbes.- Concepte de proporció.
- L15.- Polígons semblants, línies proporcionals.
- L16.- Aplicacions pràctiques dels triangles semblants per a la mesura de distàncies inaccessibles.
- L17.- Àrees dels polígons i cercles.
- L18.- Aplicació pràctica de les àrees.- Aplicació de les superfícies planes i corbes. Plans horitzontals, verticals i inclinats.- Generació del pla.
- L19.- Manera de determinar la posició d' un pla. Plans paral·lels i perpendiculars.- Angles diedres i políedres i les seves mesures.
- L20.- Problemes relatius als angles diedres i políedres.
- L21.- Políedres regulars.- Políedres relatius a la construcció en cartolina dels políedres regulars.
- L22.- Construir en cartolina dodecàedres, icosàedres i prismes.- Problemes.
- L23.- Cossos rodons, cilindre, con i esfera.- Cossos de revolució.- Concepte de cossos de revolució.
- L24.- Problemes i aplicacions pràctiques relatives a la construcció en cartolina de cossos rodons.
- L25.- Seccions i motlures.
- L26.- Àrea dels cossos .- Concepte de volum dels cossos.
- L27.- Dibuix d' un objecte sobre dos plans.- Mètode de les projeccions ortogonals.
- L28.- Projeccions ortogonals d' una recta en les seves diferents posicions..- Problemes.
- L29.- Aplicacions pràctiques de les projeccions ortogonals.
- L30.- Concepte de Perspectiva.
- L31.- Horitzó.
- L32.- L' horitzó, el quadre i la línia de terra. Punt de vista. Punt Principal i Punt de Distància.
- L33.- Traçat perspectiu. Estudi geomètric de les lleis anteriors. Propietat de la diagonal del quadrat paral·lel perspectiu. Traçat perspectiu de quadrats paral·lels . Problemes.

- L34.- Distància reduïda.
- L35.- Angle visual. Distància reduïda; la seva demostració geomètrica.- Problemes.
- L36.- Problemes (continuació).
- L37.- Aplicacions de la quadricula perspectiva.
- L38.- Problemes de cercles.
- L39.- Problemes de polígons.
- L40.- Aplicació del triangle auri per determinar sobre un pla horitzontal perspectiu, qualsevol figura. Problemes.
- L41.- Divisió i mesura de línies en perspectiva.
- L42.- Problemes relatius a la divisió i mesura de línies.
- L43.- Concepte de les elevacions.- Escales d' altures.
- L44.- Comprovació de les escales d' altures.
- L45.- Aplicació pràctica de les elevacions de plans.- Elevacions de polígons i cercles.- Construcció en perspectiva de prismes i cilindres.
- L46.- Traçat perspectiu de prismes i cilindres, donades les seves projeccions geomètriques .- Problemes.
- L47.- Aplicacions pràctiques dels prismes per al dibuix perspectiu de mobles.-
- L48.- Traçat perspectiu de piràmides i cons rectes, senceres, i truncats.- Problemes.
- L49.- Aplicacions pràctiques del traçat perspectiu dels cossos estudiats anteriorment.
- L50.- Aplicacions pràctiques de la quadricula per resoldre en perspectiva el conjunt d' un habitació amb mobles.
- L51.- Continuació de la làmina anterior.
- L52.- Conclusió de la làmina anterior. Concepte de perspectiva obliqua.
- L53.- Estudi geomètric dels punts de concurs i mesuració d' un quadrat oblic.- Problemes.
- L54.- Aplicació pràctica.- Traçat perspectiu d' una taula escriptori en posició obliqua.
- L55.- Punt de fuga i mesuració reduïda.
- L56.- Aplicació pràctica dels punts de fuga i mesures reduïdes.
- L57.- L' aparell convergidor; el seu fonament geomètric; constitució i ús.
- L58.- Traçat perspectiu oblic d' una habitació amb mobles a través de la quadricula.
- L59.- Continuació de la làmina anterior.
- L60.- Conclusió de la làmina anterior.
- L61.- Plans inclinats.- Perspectiva de les parets inclinades.- Problemes.
- L62.- Traçat perspectiu d' una escala circular i una altre de tres fronts.- Problemes.
- L63.- Traçat perspectiu d' una escala de cargol.- Problemes.
- L64.- Perspectiva dels cossos de revolució de forma complexa.- Problemes.
- L65.- Perspectiva de l' esfera.- Aplicació del problema anterior.
- L66.- Motllures; el seu traçat perspectiu.- Problema.
- L67.- Aplicació de les motllures al traçat d' un pedestal de base quadrada.
- L68.- Aplicació pràctica de les motllures.
- L69.- Traçat perspectiu d' arcs semicirculars i arcs ogivals.
- L70.- Perspectiva d' una volta de canó.
- L71.- Traçat perspectiu d' una volta per aresta.
- L72.- Plans radiats.- Traçat perspectiu de portes en diferents posicions.-

- Aplicacions dels arcs radiats.
- L73.- Perspectiva inversa.- Donat un dibuix o fotografia del natural trobar les seves mesures i la seva posició geomètrica.
- L74.- Continuació de l' anterior.
- L75.- Continuació de l' anterior.
- L76.- Conclusió de les làmines anteriors.
- L77.- Estudi d' ombres.- Llum artificial.
- L78.- Llum solar.- Determinació de les diferents posicions del Sol per les ombres d' un pal; les seves projeccions ortogonals.
- L79.- Problemes i aplicacions pràctiques de les ombres de cossos il·luminats per llum solar paral·lela.
- L80.- Llum paral·lela.; aplicacions pràctiques.
- L81.- Llum paral·lela; aplicacions pràctiques (continuació).- Aplicació d' un conjunt.
- L82.- Manera de determinar la inclinació de la llum sobre l' horitzó.- Estudi de les diferents posicions de la llum i dels punts de concurs dels raigs solars.
- L83.- Aplicacions pràctiques amb el Sol enfront de l' observador.
- L84.- Aplicacions d' ombres amb llum davant de l' espectador i llum al darrera.
- L85.- Estudi de reflexes.
- L86.- Aplicació dels reflexes a un conjunt
- CONCLUSIÓ.-** Estètica de la perspectiva.- Consells.

ALTRES OBSERVACIONS

La part gràfica dels problemes venia delimitada per obtenir millor claredat com en tots els tractats que s' usaven, per diferents tipus de línia. En aquesta edició, a més, s' havien utilitzat 3 colors, diferenciant-se molt millor les línies segons el valor i color que tinguessin.

Als problemes més difícils hi van destinar varies làmines per tal de que es veiés clara la manera de procedir en les seves diferents fases. En canvi el dibuix per a les observacions i la major part de les aplicacions tenen el caràcter d' apunts del natural, expressats amb els detalls necessaris per a la seva clara comprensió.

El llibre està explicat (ja ho indiquen els propis autors) d' una manera molt particular, des d' una òptica molt diferent a la tradicional, ja que utilitzen un llenguatge planer, entenedor, que poc a poc i a base de posar molts exemples de la vida quotidiana va desgranant cada tema, cada plantejament o problema, endinsant-nos de la manera més senzilla possible a tots els temes per més complexes que siguin, sense gairebé adonar-nos-en. Utilitzaven diversos raonaments atípics, innovadors, en la manera de concebre i plantejar un manual de dibuix, evitant que fos feixuc, pesat; fent-lo en canvi el més atractiu, interessant i pràctic possible. Potser va ser aquesta la motivació per fer-lo, ja que de tractats n'hi havia diversos. Les ganes de que el dibuix, en aquest cas geomètric o tècnic fos atractiu, entenedor, i útil en general per a diferents tipus de lectors, enfocant-lo i explicant-lo d' una manera diferent, centrant-lo sempre amb la seva relació amb la Natura. Aquest seria potser el principal tret del manual. Els autors van prendre com a base de referència la Natura i en ella o amb ella van experimentar, aplicar, i comprovar cada un dels principis del dibuix. A partir d' aquesta base és quan van començar a explicar-lo.

LA CIENCIA DEL ARTE (5 Volums) - 1913**- IDENTIFICACIÓ**

<i>Títol</i>	La Ciencia del Arte- 5 Volums
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	1913
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Editorial</i>	José Gallach. Editor. Sucesores de Manuel Soler.- Editores
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Llibre de didàctica-ensenyament
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	General - Indústries Artístiques
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular del Dr. Lino Cabezas i d' Esteve Prat

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El conjunt dels 5 volums, contenen 647 pàgines més els índex de cada volum, 134 Unitats Didàctiques, i 624 il·lustracions. Es presentava com:

BIBLIOTECA " LA CIENCIA DEL ARTE"

Editorial: Sucesores de Manuel Soler.- Editores

Central: Barcelona

Consejo de Ciento, 416 i 418

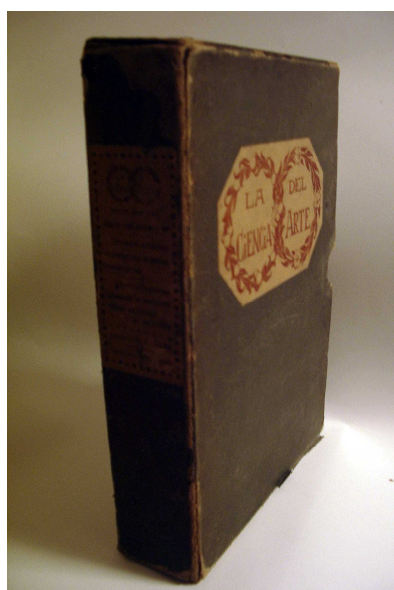
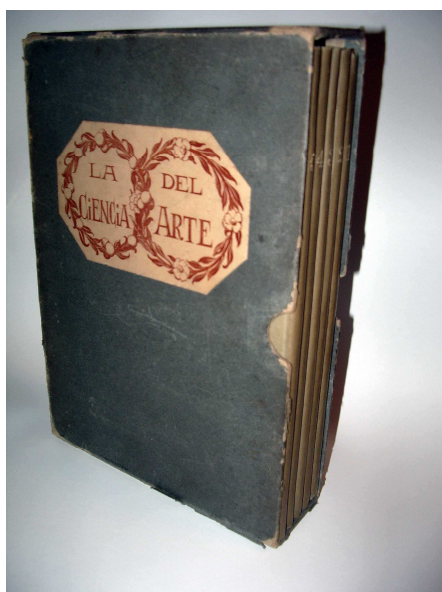
Sucursal: Buenos Aires (R. Argentina)

Calle Salta, 470

Tipografia de Modesto Berdós, calle de las Molas, 31, 32 y 33.- Barcelona

Drets de traducció reservats.

La col·lecció es troba estructurada en cinc volums que van guardats dins d' un estoig el qual en la part davantera es llegeix "La Ciencia del Arte", i en el lloc: "La Ciencia del Arte", Sucesores de M. Soler Editores, Barcelona-Buenos Aires.

1- ESTOIG QUE CONTÉ ELS CINCO VOLUMS DE "LA CIENCIA DEL ARTE"

- Vol. 1: Dibujo Lineal (Aplicado a las Industrias Artísticas)
Compuesto y dibujado por Víctor Masriera
- Vol. 2: Perspectiva General
Tratado compuesto y dibujado por Víctor Masriera
- Vol. 3: Perspectiva Aplicada a las Industrias Artísticas
Obra compuesta y dibujada por Víctor Masriera
- Vol. 4: Sombras y Reflejos
Obra compuesta y dibujada por Víctor Masriera
- Vol. 5: Dibujo Artístico de Imitación
Obra compuesta y dibujada por Víctor Masriera

ALTRES OBSERVACIONS

De la col·lecció, s' en feia propaganda l' any 1923, en la penúltima pàgina del llibre del mateix autor, "Como se enseña el Dibujo", dient:

Editorial Calpe. Obras de Don Víctor Masriera. Para la enseñanza del Dibujo. LA CIENCIA DEL ARTE. Consta de cinco volúmenes lujosamente encuadernados en tela con artísticas planchas originales del autor, contenidos en un estuche, y va ilustrada con más de 500 magníficos grabados.

ES LA OBRA MAESTRA PARA APRENDER A DIBUJAR. Precio de los cinco volúmenes: 30 pesetas.

**Dibujantes*Maestros*Maestras*Escuelas de Artes y Oficios*Ingenieros Industriales*Profesores de Dibujo*Academias de Dibujo *Delineantes*Pintores*Artistas*Escultores*Arquitectos*Maestros de obras*Industriales*Metalúrgicos*Fundidores*Carpinteros* Modelistas *Cerrajeros*Ebanistas*Tapiceros*Academias de Bellas Artes, &&.*

Es la obra necesaria, además, a todo el mundo, porque el dibujo interviene en todas las manifestaciones del arte y en general en todas las del humano saber.

Editor= José Gallach. Consejo de Ciento, 416 y 418.- Barcelona

La col·lecció ve a ser un complet manual de dibuix adreçat al públic en general, i a les indústries artístiques en particular. Un compendi del saber de l' època.

La col·lecció Biblioteca "La Ciencia del Arte", no està datada, i per tan corren moltes versions diferents sobre la data de la seva publicació.

Segons Catàleg del Col·lectiu de les Universitats de Catalunya, l' obra està datada cap a l' any 1903 o posterior; any de publicació aproximat, deduït de l' època de treball de l' editor.

En el llibre "Manual de Pedagogia del Dibujo", 1917, a la part del darrera, hi ha un llistat de les obres de Víctor Masriera, començant per ordre cronològic, i en primer lloc consta "Dibujo" (que sabem que és del 1912), seguint "La Ciencia del Arte" en segon lloc, sense especificar dates, i a continuació, "El Dibujo para todos". En aquest darrer llibre a la p. 258, Víctor Masriera indicava en una nota, quines eren les obres publicades, i ho tornava a fer amb el mateix

ordre "Dibujo", obra composta per ell i la seva esposa, editorial Cabaut y Cia., Buenos Aires, 1912, i la Ciencia del Arte, d' ell mateix, editorial J. Gallach, Barcelona, de lo qual pot deduir-se novament que és posterior a "Dibujo".

En el llibre "Como se enseña el Dibujo", 1923, a la part del darrera, hi ha un altre llistat de les obres de Víctor Masriera, començant també en primer ordre cronològic, per "Dibujo" i seguint per "La Ciencia del Arte" en segon lloc, sense especificar dates. El segueixen "El Dibujo para todos", "El Dibujo en la Escuela Primaria", i "Manual de Pedagogia del Dibujo".

El mateix succeeix en el llibre "El Dibujo en las Oposiciones de Magisterio" +/-1927. En el catàleg del CSIC, els 5 volums de la biblioteca "La Ciencia del Arte", els daten l' any 1901, mentre que en el catàleg del Patrimonio Bibliografico Español, daten l' obra possiblement de la primera meitat del segle XX. En el catàleg de la Biblioteca Nacional, la daten l' any 191?, o bé 1915, i en el catàleg de la Biblioteca de Catalunya, el 1903 o post. Una de les llibreries del vell en que es podia trobar l' esmentada col·lecció, "Costa Llibreter", la dataven cap a l' any 1910.

Tot aquest embolic en la datació de l' obra quedà bastant resolt en un article de l' any 1913, trobat en un retall de diari sense data ni nom, signat per Alfredo Opisso titulat "Notas Bibliograficas". En ell esmentava l' obra "La Ciencia del Arte" i acabava dient que Víctor Masriera havia estat nomenat director d' un curs de dibuix a la Corte (fet que es s' havia produït el 1912).

Sabem també que el 14 d' abril de 1916, l' obra va ser declarada d' utilitat pública.

Proposem per tant la data de publicació de l' obra, l' any 1913.

LA CIENCIA DEL ARTE - 1913 - VOL.1 DIBUJO LINEAL Aplicado a las Industrias Artísticas

- IDENTIFICACIÓ

<i>Títol</i>	Vol. 1. Dibujo Lineal Aplicado a las Industrias Artísticas (Biblioteca: La Ciencia del Arte)
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	1913
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Editorial</i>	José Gallach. Editor. Sucesores de Manuel Soler.- Editores
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Llibre de didàctica-ensenyament
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	General - Indústries Artístiques
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular del Dr. Lino Cabezas i d' Esteve Prat.

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

<i>Format del Llibre</i>	205 x 285 mm.
<i>Número de pàgines</i>	132 + Índex
<i>Número total d' unitats didàctiques</i>	22
<i>Número total d' il·lustracions</i>	207

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El llibre comença amb un *PROEMI* signat per l' autor, seguit dels *PRELIMINARS*, per donar pas tot seguit a la *PRIMERA PART* de l' obra, que la componen 16 unitats didàctiques, la *SEGONA PART* composta de 6 unitats didàctiques més, i la *CONCLUSIÓ*. Abans però hi ha una la il·lustració o contraportada que s' anirà repetint a cada volum canviant només el títol.

Alguns dels dibuixos del llibre, bàsicament els que són de caràcter artístic, estan signats per l' autor amb les inicials V. M., o bé per V. Masriera.

PROEMI

En el *PROEMI*, s' explicava que un Tractat de Dibuix Lineal, era generalment una aplicació d' alguns elements de Geometria a l' art de Dibuixar. Sense apartar-se d' aquesta concepció clàssica indicava Víctor Masriera que el problema que havia intentat resoldre en el manual era de índole exclusivament pedagògic.

l aclaria que, l' important no era solament el que s' ensenyava, sinó com s' havia d' ensenyar. Creia, com a conseqüència dels seus estudis, que per fer fecund l' ensenyament elemental de qualsevol ciència, era necessari presentar-la de manera que interessés des del primer moment als que a ella s' iniciaven.

Continuava explicant que per a ell la Geometria Elemental, no era una finalitat, sinó només un mitjà per fonamentar alguns mètodes en que es basava el dibuix lineal.

Aplicant aquest pensament a les Indústries Artístiques, interessava abans de res, donar a conèixer les lleis geomètriques que les explicaven, per això donaria a les seves explicacions un caràcter experimental.

Per a tal fi i en el cas del dibuix industrial, creia que si la seva finalitat era representar objectes per la seva forma, el més racional seria estudiar les propietats geomètriques d' aquests cossos u objectes, presentant-los metòdicament a l' alumne segons la forma que afectessin. Passant de lo concret a l' abstracció matemàtica, havent reunit en una sola forma fonamental, una quantitat de configuracions, que poc abans tenia en opinions diferents.

Acabava el *PROEMI*, dient que dedicava l' obra al públic en general i si aconseguia atraure a l' ignorant i despertar-li un gran amor a l' estudi, veuria plenament satisfeta la seva única aspiració.

PRELIMINARS

Classificava i definia el dibuix en els dos conceptes abans esmentats:
Dibuix Objectiu: Aquell que la seva finalitat era representar la forma d' un objecte.

Dibuix Subjectiu: Aquell que servia per expressar un estat de l'ànima.
Definia el terme Dibuix Lineal, com el Dibuix al que es determinava mitjançant lleis geomètriques, i afegia: camp extensíssim, de veritable utilitat per a quasi totes les ciències i arts.

ÍNDIX

L' Índex del llibre es troba a la part final del mateix, és:

Proemi

Preliminars

PRIMERA PART

- I.- Elements de geometria aplicats al dibuix lineal
- II.- Naturalesa de les línies. Posició i propietat de les rectes
- III.- Pràctica de dibuix lineal
- IV.- Figures planes. Polígons. Triangles
- V.- Quadrilàters
- VI.- Problemes
- VII.- Aplicacions pràctiques del dibuix lineal
- VIII.- Algunes lleis i problemes generals
- IX.- Cossos geomètrics formats per plans
- X.- Cossos rodons
- XI.- Figures semblants
- XII.- Aplicacions de les lleis de la proporcionalitat
- XIII.- Talls (Cortes) o seccions
- XIV.- Enllaços de línies. Motllures
- XV.- Aplicacions pràctiques dels enllaços de línies
- XVI.- Corbes lliures. Igualtat i simetria

SEGONA PART

- I.- Concepte de les projeccions ortogonals
- II.- Projeccions de les rectes
- III.- Projeccions de cossos polièdrics
- IV.- Projeccions de cossos de revolució
- V.- Aplicacions
- VI.- Desenvolupament de superfícies cilíndriques
- VII.- Conclusió

ALTRES OBSERVACIONS

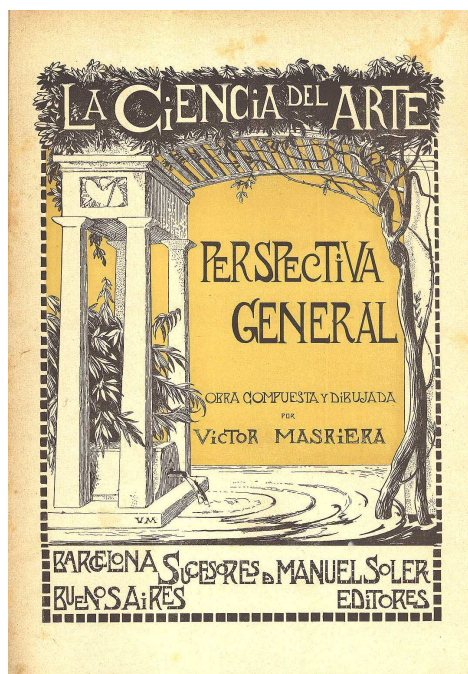
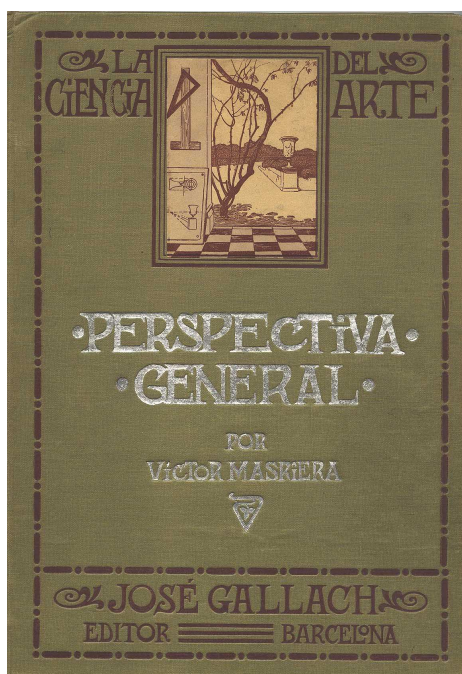
La tinta utilitzada per a la impressió del llibre no és negra sinó un marró fosc, detall que el fa més agradable a la vista alhora que li dona més qualitat.

El joc d' escaires i regles que assenyalava per a la seva utilització eren els propis de l' època, es a dir, de fusta; i l' instrument per passar a tinta, el tiralínies.

La seva gran preocupació en el primer volum, residia en per una banda en que es veiés d' on sortien els raonaments geomètrics i com es podien formular a través de coses senzilles, i per l' altre banda com i a on podien aplicar-se i fer-ne ús, per tal de que no quedés com a simple coneixement sinó que tingués una clara aplicació pràctica.

LA CIENCIA DEL ARTE - 1913 - VOL. 2 " PERSPECTIVA GENERAL "**- IDENTIFICACIÓ**

<i>Títol</i>	Vol. 2. Perspectiva General. (Biblioteca: La Ciencia del Arte)
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	1913
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Editorial</i>	José Gallach. Editor. Sucesores de Manuel Soler.- Editores
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Llibre de didàctica-ensenyament
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	General
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular del Dr. Lino Cabezas i d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

<i>Format del Llibre</i>	205 x 285 mm.
<i>Número de pàgines</i>	134 + Índex
<i>Número total d' unitats didàctiques</i>	25
<i>Número total d' il·lustracions</i>	114

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El llibre comença amb uns *PRELIMINARES*, per donar pas tot seguit a la *PRIMERA PART* que la componen 7 Unitats Didàctiques, per continuar amb la *SEGONA PART* composta de 12 Unitats Didàctiques, i una *TERCERA PART* composta de 5 Unitats Didàctiques . Abans però hi ha una la il·lustració o contraportada.

PRELIMINARS

En aquest apartat explicava Víctor Masriera, que en el primer volum, va explicar les dues fases principals que presentava l'art de dibuixar, els cossos no els veiem tal com són, i malgrat voler fixar en uns dibuixos geomètrics les formes reals i veritables dimensions dels objectes, la representació dels mateixos no reproduïen l'efecte de la realitat.

Per tan en aquesta "obrita", el que pretenia era estudiar les lleis de les deformacions que s'apreciaven en els objectes al mirar-los segons les diferents posicions que respecte a nosaltres es podien tenir.

Explicava que mentre la perspectiva estudiava la forma aparent dels objectes, el seu coneixement era útil a tots, perquè ensenyava a veure; malgrat ser molt pocs els que coneixien aquella ciència.

La Perspectiva fonamentant-se en la geometria, podia considerar-se com una ciència purament matemàtica. Els que així ho entenien, havien compostat obres extraordinàries per l'iniciat en els seu estudi, però molt feixugues pels qui no tenien costum d'interpretar traçats quelcom complicats. Aquelles obres varen allunyar molts artistes del seu necessari estudi. El títol de l'obra ja indicava que es dirigia a tothom. La dividia en tres parts:

- 1) Perspectiva d'observació
- 2) Demostració geomètrica de les lleis fonamentals de la perspectiva i dels seus principals mètodes.
- 3) Aplicació dels mètodes estudiats.

Indicava que les nocions explicades en el primer volum, eren suficients per a comprendre degudament les lleis perspectives i els traçats que presentava en la obra.

I continuava afegint que la primera part, l'explicaria valent-se d'observacions en el natural, i en la segona faria la seva demostració matemàtica.

ÍNDIX

L'Índex del llibre, que es troba a la part final del mateix, és:

Preliminars

PRIMERA PART

- I.- L'escorç.
- II.- El Punt de concurs de les horitzontals en escorç i l'horitzó.
- III.- Punts de concurs en general
- IV.- La Perspectiva en l'art.
- V.- Quadrats i cercles perspectius.
- VI.- Apreciació de les deformacions de les corbes lliures i cossos de forma complexa.
- VII.- Mesura perspectiva d'altures i amplades.

SEGONA PART

- I.- La Perspectiva i la nostra visió.
- II.- El quadre.
- III.- Comprovació d' algunes lleis perspectives.
- IV.- Llei fonamental dels punts de concurs.
- V.- Llei que es dedueixen de la fonamental de punts de concurs.
- VI.- Perspectiva del quadre horitzontal paral·lel.
- VII.- Relacions dels elements perspectius.
- VIII.- Mesura de línies perspectives.
- IX.- Divisió de fugues i escales perspectives.
- X.- Triangle auri.
- XI.- Cercles perspectius.
- XII.- Punts de concurs reduïts.

TERCERA PART

- I.- Perspectiva d' un prisma oblic.
- II.- Traçat perspectiu d' un cilindre i un con de revolució.
- III.- Aplicació de diversos mètodes.
- IV.- Perspectiva inversa.
- V.- Rectificació perspectiva.

LA CIENCIA DEL ARTE - 1913 - VOL. 3 " PERSPECTIVA" (Aplicada a las Industrias Artísticas)

- IDENTIFICACIÓ

Títol

Vol. 3. Perspectiva –Aplicada a las Industrias Artísticas- (Biblioteca: La Ciencia del Arte)

Autor

Masriera, Víctor

Any de l' edició

1913

Ciutat

Barcelona

Editorial

José Gallach. Editor.

Sucesores de Manuel Soler.- Editores

Idioma

Llengua castellana

Tipus de material

Llibre de didàctica-ensenyament

Nivell educatiu a qui va dirigit

General

Emplaçament actual de l'exemplar

Biblioteca particular del Dr. Lino Cabezas i d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

Format del Llibre

205 x 285 mm.

Número de pàgines

118 + ÍNDEX

Número total d' unitats didàctiques

22

Número total d' il·lustracions

104

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El llibre comença amb uns *PRELIMINARS*, per donar pas tot seguit a les 22 Unitats Didàctiques. Abans però hi ha una la il·lustració o contraportada. Cap dels dibuixos del llibre estan signats.

ÍNDIX

L' Índex del llibre es troba a la part final del mateix, és:

Preliminars

I.- Figures planes i ornaments plans en fuga, en posició paral·lela i perpendicular.

II.- Figures planes i ornaments plans en fuga. Posició obliqua.

III.- Traçat de prismes en posició paral·lela.

IV.- Prisma perspectiu en posició obliqua.

V.- Aplicació de traçat perspectiu de la piràmide.

VI.- Aplicació del traçat perspectiu de la piràmide truncada.

VII.- El cilindre en perspectiva.

VIII.- El con en perspectiva.

IX.- Cossos de revolució en general.

X.- Determinació perspectiva d' un pla inclinat.

XI.- Graderies senzilles.

XII.- Escales (continuació)

XIII.- Escala amb barana.

XIV.- Fonament del traçat perspectiu de motlures.

XV.- Aplicació del traçat de motlures.

XVI.- Aplicació de motlures a un moble i traçat de plànols entrants.

XVII.- Arcs i voltes.

XVIII.- Traçat perspectiu d' objectes de forma complexa.

XIX.- Plans radiats.

XX.- Tempteig d' un traçat perspectiu de conjunt.

XXI.- Traçat perspectiu de conjunts.

XXII.- Perspectiva obliqua de conjunts.

ALTRES OBSERVACIONS

Per primera vegada fa menció de la "perspectiva cavallera", dient d' ella que era un mètode que desgraciadament s' usava molt; s' havia inventat per vèncer les dificultats que presentava la perspectiva cònica, però deia que els resultats eren molt lletjos.

LA CIENCIA DEL ARTE - 1913 - VOL. 4 " SOMBRAS Y REFLEJOS"**- IDENTIFICACIÓ***Títol*Vol. 4. Sombras y Reflejos (Biblioteca:
La Ciencia del Arte)*Autor*

Masriera, Víctor

Any de l' edició

1913

Ciutat

Barcelona

Editorial

José Gallach. Editor.

Sucesores de Manuel Soler.- Editores

Idioma

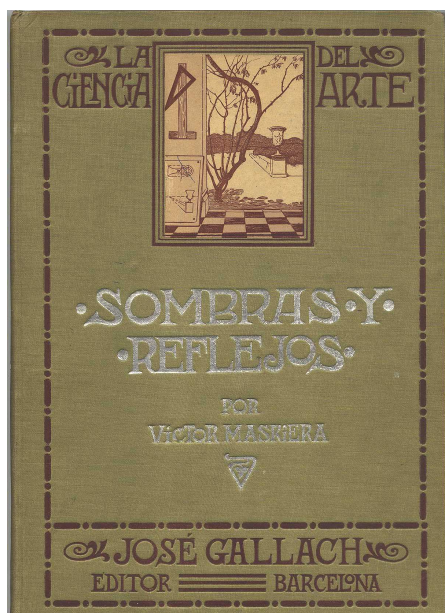
Llengua castellana

Tipus de material

Llibre de didàctica-ensenyament

Nivell educatiu a qui va dirigit

General

*Emplaçament actual de l'exemplar*Biblioteca particular del Dr. Lino
Cabezas i d' Esteve Prat**- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE***Format del Llibre*

205 x 285 mm.

Número de pàgines

121 + ÍNDEX

Número total d' unitats didàctiques

27

Número total d' il·lustracions

101

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El text del llibre comença amb uns PRELIMINARS, per donar pas tot seguit a 27 Unitats Didàctiques, que el componen. Abans però hi ha una il·lustració o contraportada.

Alguns dels dibuixos del llibre estan signats. Bàsicament els que són de caràcter artístic, amb les inicials V. M.

ÍNDEX

L' Índex del llibre es troba a la part final del mateix, és:

- I.- Posicions del sol
- II.- Direcció i inclinació dels raigs solars
- III.- Llum paral·lela. Prisma paral·lel
- IV.- Llum paral·lela. Prisma hexagonal i prisma oblic
- V.- Llum paral·lela. Piràmides
- VI.- Llum paral·lela. Cilindres
- VII.- Llum paral·lela. Con i esfera.
- VIII.- Llum paral·lela. Ombres “projectades” sobre dos plans, un horitzontal i un altre vertical
- IX.- Llum paral·lela. Ombra d’ un punt sobre una superfície qualsevol
- X.- Llum paral·lela. Ombres en un conjunt
- XI.- Sol davant de l’ observador
- XII.- Sol davant de l’ observador. Punts de concurs reduïts
- XIII.- Sol davant de l’ observador. Aplicació de l’ ombra de verticals
- XIV.- Sol davant de l’ observador. Ombres de cilindres i cons
- XV.- Sol davant de l’ observador. Ombra d’ una volta de canó
- XVI.- Sol davant de l’ observador. Plans inclinats
- XVII.- Sol davant de l’ observador. Ombra tirada per un objecte en el terra i en superfícies il·luminades
- XVIII.- Sol darrera de l’ observador. Punts de concurs
- XIX.- Sol darrera de l’ observador. Determinació geomètrica dels punts de concurs
- XX.- Sol darrera de l’ observador. Aplicació de les ombres de verticals
- XXI.- Sol darrera de l’ observador. Ombres en un conjunt
- XXII.- Llum artificial
- XXIII.- Llum artificial. Aplicacions de la llei general
- XXIV.- La reflexió
- XXV.- La visió de l’ objecte reflectit
- XXVI.- Mètode general per trobar en un traçat perspectiu, la imatge reflectida d’ un objecte
- XXVII.- Aplicacions del mètode general

LA CIENCIA DEL ARTE - 1913 - VOL. 5 “ DIBUJO ARTÍSTICO DE IMITACIÓN”

- IDENTIFICACIÓ

Títol

Vol. 5. Dibujo Artístico de Imitación
(Biblioteca La Ciencia del Arte)

Autor

Masriera, Víctor

Any de l'edició

1913

Ciutat

Barcelona

Editorial

José Gallach. Editor.

Sucesores de Manuel Soler.- Editores

Llengua castellana

Idioma

Tipus de material

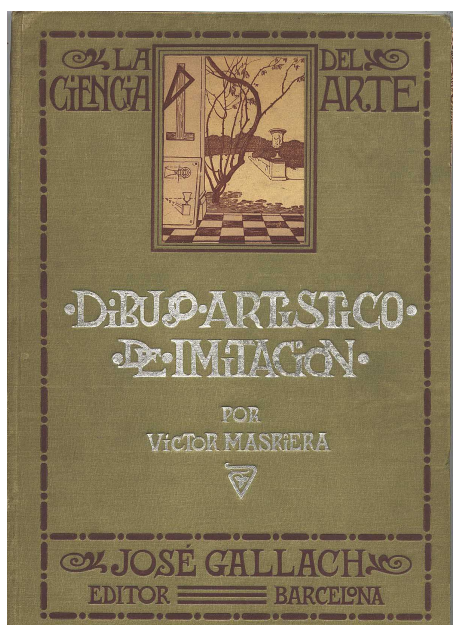
Llibre de didàctica-ensenyament

Nivell educatiu a qui va dirigit

General

Emplaçament actual de l'exemplar

Biblioteca particular del Dr. Lino
Cabezas i d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

Format del Llibre

205 x 285 mm.

Número de pàgines

142

Número total d'unitats didàctiques

38

Número total d'il·lustracions

98

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El llibre comença amb uns *PRELIMINARS*, per donar pas tot seguit a la *PRIMERA PART* que la componen 16 Unitats Didàctiques, per continuar amb la *SEGONA PART* composta de 19 Unitats Didàctiques, i una *TERCERA PART* composta de 3 unitats Didàctiques, més la *CONCLUSIÓ*. Abans però hi ha una il·lustració o contraportada.

Alguns dels dibuixos del llibre estan signats. Bàsicament els que són de caràcter artístic, amb V. M., o bé amb V. Masriera.

ÍNDIX

L'Índex del llibre es troba a la part final del mateix, és:

Preliminars

PRIMERA PART

- I.- Dibuix del natural
- II.- Ensenyament del dibuix
- III.- Educació de la ma
- IV.- Educació de la vista
- V.- Educació simultània de la vista i de la ma
- VI.- Exercicis a pols
- VII.- Del rectangle
- VIII.- La plomada i el llapis
- IX.- Angles i triangles
- X.- Polígons
- XI.- Circumferència
- XII.- Trapezi
- XIII.- Figures rectilínies irregulars
- XIV.- Corbes lliures
- XV.- La caixa d' un objecte
- XVI.- Determinació de les línies principals d' un tema amb relació al quadre

SEGONA PART

- I.- La Perspectiva aplicada al dibuix d' imitació
- II.- Dibuix d' un prisma en paral·lel
- III.- Altre aplicació del prisma
- IV.- Prisma i piràmide oblics
- V.- Divisió de línies perspectives
- VI.- Del cercle en perspectiva
- VIII.- Altre aplicació de cilindres
- IX.- Mètode general per dibuixar cossos rodons
- X.- Plans inclinats
- XI.- Altre aplicació de la Perspectiva inversa en el dibuix d' objectes en posició obliqua
- XII.- Escales
- XIII.- Aplicació de la Perspectiva inversa en el dibuix d' objectes en posició obliqua
- XIV.- Divisió de verticals i fugues prescindint del punt de concurs
- XV.- Aplicació dels mètodes de la perspectiva inversa, a la crítica d' un quadre o dibuix
- XVI.- Aplicació de les escales d' altures i plans radiats
- XVII.- Dibuix d' interiors
- XVIII.- Motllures i demás detalls
- XIX.- Aplicació de l' estudi de les ombres i reflexos al dibuix artístic d' imitació

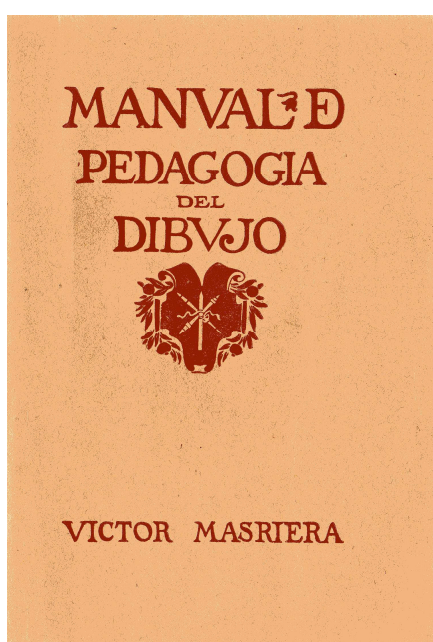
TERCERA PART

- I.- Clarobscur i contrastos
- II.- Procediments
- III.- La ciència que necessita l' artista. El bon gust.

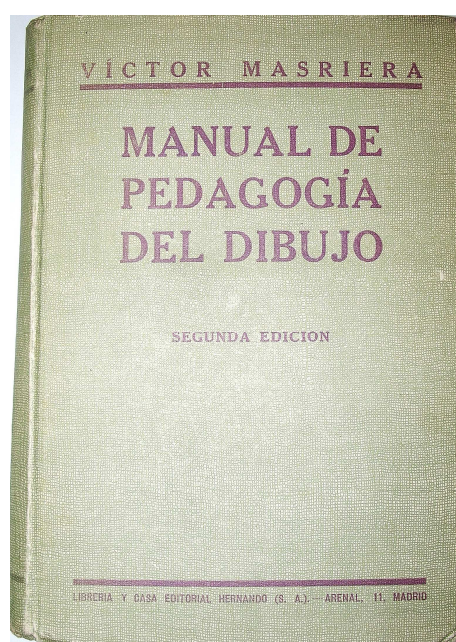
CONCLUSIONS

MANUAL DE PEDAGOGIA DEL DIBUJO - 1917**- IDENTIFICACIÓ**

<i>Títol</i>	Manual de Pedagogia del Dibujo
<i>Autors</i>	Masriera, Víctor-Vidiella, Ramona
<i>Any de l' edició</i>	1917
<i>Ciutat</i>	Madrid
<i>Editorial</i>	Libreria y Casa Editorial Hernando
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Llibre de didàctica
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	Primària / Secundària
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca Rosa Sensat: Fons històric- Biblioteca particular d' Esteve Prat

Coberta corresponent a la primera edició de l' any 1917

Coberta de la segona edició (Sense Data)

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE (EDICIÓ 1917)

<i>Format del Llibre</i>	135 x 195 mm
<i>Número de pàgines</i>	311
<i>Número total d' unitats didàctiques</i>	5
<i>Número total d' il·lustracions</i>	141

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

Comença el llibre indicant que havia estat fet amb la col·laboració de Ramona Vidiella, Directors del Curso Permanente de Dibujo de la Dirección General de Primera Enseñanza.

L' obra consta il·lustrada amb 137 gravats, 2 tricromies i 2 làmines litografiades.

La Tipografia corresponia a LIT. A. DE ANGEL ALCOY (S. EN C.)- ATOCHA, 30 DUPDO.

PRELIMINARS

En aquest apartat, comentava Víctor Masriera, que al voler dotar l' Escola primària d' un bon ensenyament del dibuix conforme a les orientacions pedagògiques del seu moment, necessitava tenir un propòsit o millor, una idea clara del que desitjava fer; i si era prudent, no determinaria la manera de portar a terme el seu pla sense abans estudiar els obstacles que poguessin oposar-se a la seva realització.

Deia que la realitat de l' Escola primària, en relació amb l' ensenyament del Dibuix, estava molt lluny del seu propòsit, motiu pel qual, al voler que ascendís al que creia que hauria de ser, topava amb innumbrables dificultats; pensant en elles i amb la manera de resoldre-les havia intentat la seva ordenació. Per això havia classificat en tres grups els principals problemes que se li havien presentat al voler abraçar amb la major amplitud possible l' immens camp de la pedagogia del Dibuix.

La classificació la va fonamentar en les fases que presentava tot problema pedagògic:

- 1) L' educador tenia un *PROPÒSIT*, desitjava obtenir uns resultats i determinava les matèries que voldria ensenyar.
- 2) Procurava adonar-se del grau en que es trobaven els seus alumnes, intentava conèixer la realitat sobre la que havia d'actuar i meditava sobre les dificultats que trobaria per realitzar la seva idea.
- 3) Pensant en les mitjans educatius que disposava, traçaria un pla pedagògic que després aplicaria.

PRIMER GRUP DE PROBLEMES

Els problemes compresos en el 1r. grup, serien principalment d' ordre tècnic, doncs al voler ensenyar a dibuixar en l' Escola primària, es necessitava saber amb tota amplitud que era el Dibuix, quina extensió real tenia, i quin desenvolupament podia aconseguir; a més de quines modalitats diferents presentava en les diferents fases de l' activitat humana. També s' havia de pensar en la utilitat que podria reportar als educats i fer un estudi de la seva finalitat individual, social i escolar. Estudiant aquests problemes, trobaria les conclusions següents:

- 1) El dibuix en l' escola primària hauria de tenir un caràcter general, ensenyant tot el que es podés, sent punt de partida i fonament de múltiples fases que el Dibuix presentava en la societat.
- 2) Aclaria al respecte d'aquest apartat, en una nota, que no pretenia que un nen de 12 o 14 anys dibuixes al mateix temps com un artista, com un enginyer i com un naturalista; però podia molt bé arribar a traçar un croquis clar d' un objecte qualsevol, i sobretot, tenir la base per poder desenvolupar la branca del Dibuix que més li convingués

El Dibuix havia de ser sempre del natural o d' invenció. Els models haurien de prendre's de coses naturals i dels objectes industrials, posant a l' alumnes

en condicions de poder-ho dibuixar tot, vigilant en un camp tan extens no caure en l' anarquia.

SEGON GRUP DE PROBLEMES

El professor, al poder proposar quelcom que no estès a l' abast dels seus alumnes l' hi era indispensable que els conegués. Els problemes d' aquest grup serien d' ordre psicològic.

Quan més coneixença hi hagués dels nens en general i en particular, relacionant-los amb la seva aptitud per al dibuix, més grans serien les probabilitats d' arribar a bons mètodes. Era necessari conèixer les lleis generals d' evolució del dibuix dels nens, distingir en ells les seves principals aptituds, per adonar-se de les evolucions corresponents a diferents tipus mentals, i no sols amb relació a un dibuix general, sinó a totes les seves branques. Només així podia determinar-se el que era fàcil o difícil pel nen, sinó mai s' arribaria a la veritable graduació de dificultats, base racional de tots els mètodes. El medi ambient en que el nen visqués no seria un component extern o aliè.

TERCER GRUP DE PROBLEMES

Vista la dificultat, l' educador es proposaria vèncer-la i pensaria en els mitjans que tenia per aconseguir-ho. D' aquí la necessitat d' ordenar tots els recursos de que disposava per aprofitar-los amb oportunitat, segons els casos que es pressentien al professor; la funció d' aquest hauria de ser encara que en un altre ordre, molt semblant a la del metge. Els mètodes haurien de fer-se a mida, doncs la seva major qualitat seria que fossin oportuns; però succeïa que al confeccionar-los l' educador, encara que volés subjectar-se només al cas concret que intentava resoldre, cediria a l' impuls de les seves idees pedagògiques generals; per aquesta causa era necessari que aquelles idees fossin suficientment amplies i completes.

L' índex es troba al final de l' obra, és:

ÍNDIX

Pròleg

Preliminars

PRIMERA PART

- I. Què és el Dibuix? Finalitat del seu ensenyament en l' Escola Primària
- II. Branques principals del Dibuix
- III. L' aspecte gràfic de les coses
- IV. L' aspecte gràfic realista perspectiu i el color, el clarobscur, la taca i la línia
- V. Línies generals del procés normals del "dibuixar" per l' observació de l' aspecte gràfic realista perspectiu

Classificació del models e indicacions sobre la manera normal de dibuixar-los

OBJECTES INDUSTRIALS

- A) Objectes Plans
- B) Cossos de revolució
- C) Cossos polièdrics
- D) Cossos compostos per superfícies planes i de revolució
- E) Cossos de superfícies corbes variades
- F) Formes pures irregulars

FORMES NATURALS

- a) Minerals
- b) Plantes
- c) Animals

CONJUNTS

- I. Paisatge sense construccions
- II. Paisatge amb construccions
- III. Perspectiva de construccions
- IV. Interiors i grups d' objectes
- V.

SEGONA PART

- I. Nota preliminar a l' estudi del nen amb relació al Dibuix
- II. Com comencen els nens a dibuixar
- III. Com els nens interpreten la figura humana
- IV. Com els nens interpreten als animals
- V. Com els nens dibuixen arbres
- VI. Idea de conjunt i de la perspectiva en els nens
- VI. El que el nen fa enfront del natural
- VIII. Estudi dels obstacles que s' han de vèncer i de les disposicions favorables dels nens que han d' aprofitar-se per un bon ensenyament del Dibuix

TERCERA PART

- I. Com s' acostumen a fer els mètodes i principis generals dels mateixos
- II. Bases diferents d' exercicis i crítica de treballs
- III. El Professor de Dibuix i el Mestre
- IV. La classe de Dibuix i el seu material
- V. La lliçó: els seus temps
- VI. Quelcom sobre els instruments de dibuix amb relació als procediments tècnics
- VII. Determinació de l' agudesesa visual i de la ceguera pels colors

QUARTA PART

- I. Mecanisme general per metoditzar
 - A) Aplicació del mecanisme general de metoditzacions al dibuix lliure o de fantasia
 - B) Ídem íd. Íd. al dibuix realista perspectiu del natural
 - C) Ídem íd. Íd. al dibuix geomètric del natural
 - D) Ídem íd. Íd. al dibuix analític del natural
 - E) Ídem íd. Íd. a la composició decorativa
 - F) Ídem íd. Íd. a l' estudi del color

II. Quelcom sobre un programa de dibuix per a pàrvuls i Escola primària

QUINTA PART

L' ensenyament del Dibuix en les Escoles Normals

ALTRES OBSERVACIONS

És l' únic llibre de Víctor Masriera, en que hi ha fotografies impreses en color (3). També és l' únic llibre, en que parla de la “teoria del color”, així com també l' únic, en que molts dels dibuixos que presenta com exemples no són obra seva, sinó d' alumnes que havia tingut en diferents cursos que havia impartit; aquests, estan signats i datats, la majoria entre 1913 i 1915. Hi ha també un dibuix del seu fill Ramon Masriera Vidiella quan tenia 13 anys. La p. 52 conté una sèrie de tres fotografies que es troben també a l' ANC. El seu preu inicial era de 5 pessetes.

SEGONA EDICIÓ (SENSE DATA)

ALTRES OBSERVACIONS

La segona edició del llibre, deu correspondre cap a l' any 1925 aprox., doncs acaba amb un record a Ramona Vidiella, “mi malograda esposa y col-laboradora” (difunta el 1922).

En aquella segona edició, es presentava com a Director del Curso Permanente de Dibujo, annex a la Escuela de Estudios Superiores del Magisterio. Constava la seva persona, com artista premiat a París, amb Medalla d' Or el 1900 i a Madrid, amb Medalla de Primera Classe, el 1904, etc. El llibre era propietat de l' autor. Quedava fet el dipòsit que marcava la llei. Indicava, reservats tots els drets de traducció i reproducció: Copyright, 1917 by Víctor Masriera.

Hi ha un espai pel segell de garantia. Diu: “sin el sello de garantia se considerará ilegítimo el ejemplar”.

En aquella segona edició, a més de les dades esmentades que no consten a la primera, s' hi va afegir abans del *PRÒLEG*, una còpia de la Reial Ordre declarant d' utilitat per a les Escoles Normals i Biblioteques Pedagògiques. Està signada a Madrid el 19 d' abril de 1918, pel Director General Gascón Marín (Gaceta de 25 de abril de 1918) En realitat ve a ser un resum del llibre on es destaquen les principals qualitats d' aquest:

El Manual de Pedagogia del Dibujo, és una obra didàctica, de 312 pàgines, de text abundant, acuradament imprès, a Madrid, l' any 1917, il·lustrada amb 137 gravats, dues tricromies i dues làmines litografiades.

Continua dient que:

...en el PRÒLEG el Sr. Masriera, exposa la gènesis de la seva obra i les dades més importants de la Historia de la Metodologia del Dibuix, que l'

autor va tenir presents per abordar el problema que a sí mateix es va plantejà.

El Sr. Masriera dissertà, de passada, amb molta lucidesa, sobre el caràcter de dit exercici i sobre les diverses maneres artístiques i pedagògiques de concebre'l, arribant a la conclusió moderna de que el dibuix hauria de ser un llenguatge auxiliar de tots els ensenyaments escolars, i que els mètodes d' aquesta classe especial signessin molt més actius del que eren en l' actualitat del moment.

El Sr. Masriera exposava el text de la seva obra amb cinc parts de molt intens i variable contingut.

Començava estudiant el concepte del Dibuix i les finalitats de l' ensenyament, afegint a la finalitat escolar, l' educació de la voluntat i la finalitat social, ignorats per a molts professionals d' aquesta disciplina intel·lectual.

Fixava les principals branques del Dibuix, i estudiava el procés psicològic del seu ensenyament amb una classificació de models i indicacions sobre la manera normal de dibuixar-los.

La segona part era encara més interessant ja que es referia a ' estudi del nen en relació a l' art de dibuixar, i per les dades i observacions que contenia, podia dir-se que era una paidologia del Dibuix, que encara que no completa, per l' extensió de la matèria i la recollida de dades recents, era l' única teoria fonamental publicada en castellà sobre tan atractiu tema d' educació.

En la tercera part, a més de les dades comunes referents a l' exploració del sentit de la vista, amb referència a l' agudesa visual i sensibilitat dels colors, tractava el Sr. Masriera de les condicions pedagògiques d' una lliçó de Dibuix i altres punts de Metodologia que es relacionaven amb les condicions dels Professors i Mestres de Dibuix. I dels programes per a dit ensenyament en escoles de pàrvuls i en les demés escoles primàries que l' autor exposava sòbria i clarament en la quarta part del llibre de referència.

La quinta part contenia unes breus indicacions sobre l' ensenyament del Dibuix en les Escoles Normals.

Tota l' obra del Sr. Masriera anava dirigida a desterrar el vici antic i generalitzat d' ensenyar el dibuix copiant elements de figura i estampes i anava a fonamentar el dibuix del natural sobre les bases paidològiques que equivalien al coneixement científic de l' alumne i als més acreditats mètodes experimentals d' ensenyament, cada dia més depurats en una pràctica intel·ligent, constantment renovada i sostinguda per una vocació resolta i un entusiasme que mai disminuïa.

El Sr. Masriera es mostrava en la seva obra coneixedor d'algunes importants fonts bibliogràfiques franceses, angleses i alemanyes i de quants avenços es coneixien a Espanya i fora d' Espanya sobre l' ensenyament del dibuix.

El pla de l'obra era molt lògic i l'estil es recomanava per la seva senzillesa i claredat.

El Sr. Masriera, director des de feia deu anys del Curs Permanent de Dibuix, de la Direcció General de Primera Ensenyança, tenia ben provada competència, de la qual donava continu testimoni centenars de mestres que havien seguit amb profit les seves escollides lliçons i ara havien aconseguit metòdicament en el llibre de referència totes les seves observacions pràctiques i el fonament científic en que es recolzava una Metodologia racional de l'ensenyament del Dibuix.

El contingut de l'obra, per ser copiós i de notori dificultat, no permetia que podés ser declarat d'utilitat per als nens de les escoles primàries, però era per tots conceptes recomanable a la finalitat que perseguia el Sr. Masriera per al Magisteri de dites escoles, per professors i alumnes d'Escoles Normals i per a lectors de les biblioteques pedagògiques.

EI MANUAL DE PEDAGOGIA DEL DIBUJO del Sr. Masriera, contribuiria a obtenir i difondre l'excel·lent orientació que per a l'ensenyament del dibuix de les escoles primàries i les escoles Normals havien encertat a implantar a Espanya el seu autor.

Madrid, 19 d'abril de 1918 (Gaceta de 25 de abril de 1918)

En el PRÒLEG, també diferent de la primera edició, comentava que al disposar-se a revisar el llibre per a la seva reimpressió, sentia diferents emocions, unes de molt grates, al veure el camí recorregut i l'èxit aconseguit des de la primera publicació, i altres molt doloroses, a l'haver de registrar (el 1922) la mort de la seva esposa i entusiasta col·laboradora.

Deia que molt havia canviat l'ambient des de 1912 quan se li van encarregar uns cursos de perfeccionament de dibuix i la seva pedagogia per a Mestres i Professors especials de Dibuix. Quinze anys havien passat, anys de lluita, experimentació i investigació, d'aplicació de mètodes i de propaganda, i tot i que com oficialment res s'havia fet en les escoles d'Espanya, les noves idees sobre l'ensenyament del Dibuix, s'havia estès considerablement i es podia esperar molt de l'avenç actual, cap a una solida cultura del Magisteri espanyol.

EL DIBUJO PARA TODOS – 1920 ?**- IDENTIFICACIÓ***Títol*

El Dibujo para todos

Autor

Masriera, Víctor

Any de l' edició

1920?

Ciutat

Barcelona

Editorial

Manuales Gallach. Vol. 101

José Gallach, Editor.

Calpe. Compañía anónima de Librería.

Publicaciones y Ediciones.

Llengua castellana

Idioma

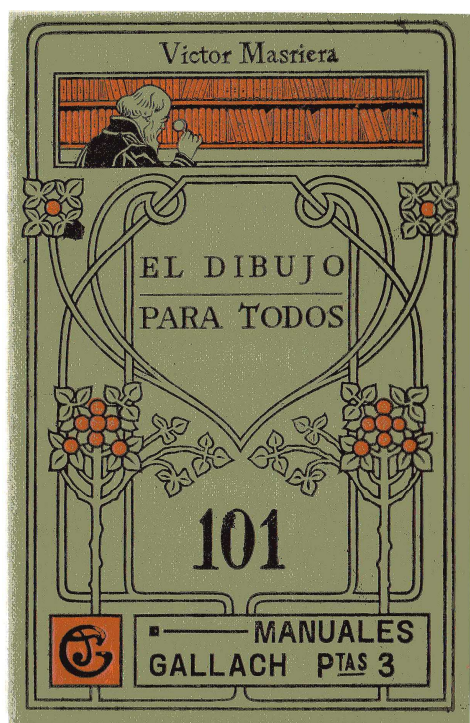
Llibre de didàctica i pensament

Tipus de material

General

Nivell educatiu a qui va dirigit

Biblioteca particular d' Esteve Prat

Emplaçament actual de l'exemplar**- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE***Format del Llibre*

110 x 160 mm.

Número de pàgines

(328) 307p. + 13p. de propaganda + 5 làmines plegades + 8 p. de vocabulari

Número total d' unitats didàctiques

27

Número i tipus d' il·lustracions:

163

Les il·lustracions corresponen a 163 gravats i reproduccions fotogràfiques.

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT**PROEMI**

Destacava Víctor Masriera, la importància que tenia el dibuix en la vida, només calia fixar-se en el lloc preferent que ocupava en l' ensenyament primari, secundari i en moltes especialitats que es donaven en les nacions que anaven

a la avantguarda de la cultura, per convencers de que el llenguatge gràfic era tan útil i en moltes ocasions més exacta, que la paraula parlada o escrita.

Deia, que eren ja molts els que a Espanya, comprenien que havia arribat l' hora de difondre l' ensenyament del dibuix en les escoles primàries. Alguns dels educadors, tractaven ja el llenguatge gràfic des d' un punt de vista pedagògic; en canvi els artistes, veritables tècnics, en general no havien donat la importància que es mereixia el problema del seu ensenyament. De res servien les orientacions dels primers si els últims no hi dirigien la seva tècnica.

Comentava d' un noble exemple que el guià en els seus passos, el seu oncle Josep Masriera, conegut artista, lluitador incansable que a la producció artística havia unit una constant propaganda en pro de l' enaltiment de les arts industrials i de l' ensenyament general del dibuix. Indicava que ja en l' any 1866 inicià des de l' Ateneu Barcelonès, una campanya amb l' objecte d' interessar a la Diputació Provincial i a prestigioses personalitats, amb la finalitat de dotar a totes les escoles de l' ensenyament del dibuix, sense entendre's desgraciadament l' abast de tan nobles aspiracions; però sense deixar de propagar els seus ideals en memòries i discursos, des de les Acadèmies de Belles Arts i de Ciències i Arts, des de el Foment del Treball Nacional i altres centres de Barcelona.

Es queixava de que el l' ensenyament general, a l' estudiar les coses sota aspectes diferents, no es miraven des del punt de vista gràfic i plàstic; procurava combatre el perjudici de considerar el dibuix només com una branca de les Belles Arts.

Es creia equivocadament, que l' aprenentatge del dibuix comportava la pretensió única de ser artista, com si l' aprenentatge de la gramàtica, aprendre a llegir i a escriure significués la pretensió de ser literats.

L' error comentava, radicava en que l' ensenyament del dibuix no estava considerat com una veritable necessitat, ni estava continguda en el programa de les assignatures forçoses; si així fos, seria comprés per tot el món, com a llenguatge universal.

I acabava el PROEMI dient que vulgaritzar el coneixement de tan important llenguatge havia estat el seu propòsit al confeccionar aquesta "obrita", per convèncer a tots de la seva utilitat, orientar als que desitgessin posseir-lo i també per cridar l' atenció dels Professors de Dibuix cap a la complicació d' aquest ensenyament i combatre molts mètodes plens de rutines i sobre tot molt antipedagògics, que desgraciadament encara s' usaven.

L' Índex del llibre és:

PROEMI

PRELIMINARS

- I – Què és el Dibuix?
- II- Extensió del dibuix
- III- El Dibuix general
- IV- Divisió del Dibuix
- V- Elements essencials del dibuix

PRIMERA PART

- I- Com es comença a dibuixar
- II- Les siluetes i la caixa. *LLIÇÓ PRIMERA*
- III- Observació amb la plomada. *LLIÇÓ SEGONA*
- IV- La geometria, el Dibuix general i la decoració. *LLIÇÓ TERCERA*
- V- Més sobre la caixa. *LLIÇÓ QUARTA*
- VI- L' estructura dels models. *LLIÇÓ QUINTA*
- VII- El caràcter. *LLIÇÓ SISENA*
- VIII- Impressions del natural. *LLIÇÓ SETENA*
- IX- El moviment. *LLIÇÓ VUITENA*
- X- L' estilització de les formes naturals. *LLIÇÓ NOVENA*

SEGONA PART

Relacions de la geometria i la perspectiva

- I- Cossos polièdrics. *LLIÇÓ DESENA*
- II- Cossos rodons. *LLIÇÓ ONZENA*
- III- Projeccions ortogonals de cossos geomètrics senzills. *LLIÇÓ DOTZENA*
- IV- Perspectiva d' observació. *LLIÇÓ TRETZENA*
- V- L' horitzó i els punts de fuga. *LLIÇÓ CATORZENA*
- VI- Quelcom més de Perspectiva. *LLIÇÓ QUINZENA*

TERCERA PART

- I- El Clarobscur. *LLIÇÓ SETZENA*
- II- L' enquadrament. *LLIÇÓ DISSETENA*
- III- La qualitat. *LLIÇÓ DIVUITENA*
- IV- Apunts de moviment. *LLIÇÓ DINOVENA*
- V- Dibuixos anatòmics i esquemàtics. *LLIÇÓ VINTENA*

*CONCLUSIÓ**ALTRES OBSERVACIONS*

En l' obra no consta cap data; si bé se la cataloguen cap els 1920 ? sense cap explicació. La majoria de llibreters del vell, la situen cronològicament cap a l' any 1920, no obstant un d' ells la situa al 1911. En un treball titulat " El dibujo para todos ? Anàlisi de una obra de Víctor Masriera ", de Rosario Gutiérrez – Universidad de Málaga, la cataloga en el 1904. Mentre que COLLADOS, CARDONA; ESTER. (2005) Anàlisi dels mètodes de dibuix a l' ensenyament obligatori a través dels llibres de text (1915-1990) Tesi no publicada dirigida per la Dra. Roser Masip Boladeras. Barcelona. Universitat de Barcelona. Facultat de Belles Arts, la situa al 1921.

El preu de venda inicial era de 3 pessetes.

EL DIBUJO EN LA ESCUELA PRIMARIA - 1922

- IDENTIFICACIÓ

Títol

El Dibujo en la escuela primaria

Autor

Masriera, Víctor

Director del Curso Permanente de Dibujo de la Dirección general de Primera enseñanza.

Any de l' edició

1922

Ciutat

Madrid

Editorial

Saturnino Calleja S.A

Idioma

Llengua castellana

Tipus de material

Llibre de didàctica

Nivell educatiu a qui va dirigit

Primària

Emplaçament actual de l'exemplar

Biblioteca Rosa Sensat: Fons històric.

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

Format del Llibre

140 x 190 mm.

Número de pàgines

70

Número total d' unitats didàctiques

3

Número i tipus d' il·lustracions:

47

Les il·lustracions corresponen a 47 gravats

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El llibre començava indicant la manera de procurar-se material per poder dibuixar, els models havien de ser corporis, reals i de fàcil adquisició, per això es podrien treure de la pròpia casa o ferreteries, drapaires o encants i a baix preu, gerros, càntrils, olles, cassoles, tenalles... Podrien servir també plantes, fulles, construccions fetes amb cartró... Indicava el tipus de paper idoni, així com també el llapis i instrumental més adequat per a dibuixar.

Es preguntava sobre la importància creixent que la societat moderna donava al Dibuix, que el definia com a "Llenguatge Gràfic". La clara al·lusió al Dibuix Realista del Natural, ve a ser en aquest llibre una constant. No al dibuix de làmina per trobar-se ja desacreditat, aquesta era una representació, i el

dibuix no tenia per finalitat reproduir reproduccions, per això ja hi havia les màquines.

En una enseñanza intuitiva del dibujo, este debe ser del natural; quédese la lámina para la enseñanza exclusivamente memorista de formulas i definiciones. Con la lámina no se aprende a dibujar del natural porque es plana y los objetos son corpóreos; pero a demás, con ella viene el amaneramiento, y se pierde la espontaneidad, dibujandose despues del natural siguiendo un patrón (p. 9).

Deia que el dibuix havia de fomentar la personalitat del nen, aquest havia d'observar per poder conèixer, desenvolupant la atenció, la memòria i la imaginació, la comparació, relació i apreciació.

La verdadera enseñanza tiende cada día más a desarrollar la personalidad del alumno; por esto se busca que piense por su cuenta, que tenga ideas propias de las cosas (p. 9).

S' havia d' ensenyar a veure. Propugnava el dibuix lliure o de fantasia a les primeres edats, per passar al dibuix del natural i finalment al dibuix decoratiu, tot dins l' ensenyament primari.

El dibujo realista es el lenguaje de las formas, o mejor de las imágenes, que del mundo exterior formamos, por las impresiones que directamente recibimos de las cosas. El es el educador por excelencia de nuestra atención, que nos lleva a saber mirar y formar imágenes claras de las cosas. Prepara, pues, para la buena formación de ideas, y es piedra angular del conocimiento de lo objetivo. Nadie, por importancia que dé a lo innato de nuestro espíritu, negará la parte decisiva que para nuestra formación tiene el comercio con la naturaleza que nos envuelve, la que nunca conoceríamos sinó pudiéramos ponernos en contacto con ella (p. 8).

L' Índex, és:

MANERA DE PROCURARSE EL MATERIAL DE ENSEÑANZA
INTRODUCCIÓN: EL DIBUJO EN LA SOCIEDAD
EL DIBUJO DE FANTASIA
DIBUJO DEL NATURAL: PRIMERA ETAPA
SEGUNDA ETAPA
TERCERA ETAPA

ALTRES OBSERVACIONS

El llibre està completament enfocat a ser una guia útil i un ajut per al mestre de primària per a poder impartir la matèria de Dibuix, no solament pel contingut que explica sinó també per la part pràctica que conté, amb multitud d' exemples raonats que il·lustren les explicacions.

EL ARTE DEL CROQUIS -1924**- IDENTIFICACIÓ***Títol*

El Arte del Croquis

Autor

Masriera, Víctor

Director del Curso Permanente de Dibujo de la Dirección general de Primera enseñanza.

Any de l' edició

1924

Ciutat

Madrid

Editorial

Manuales Gallach CXXIV-Espasa Calpe, S.A.

Idioma

Llengua castellana

Tipus de material

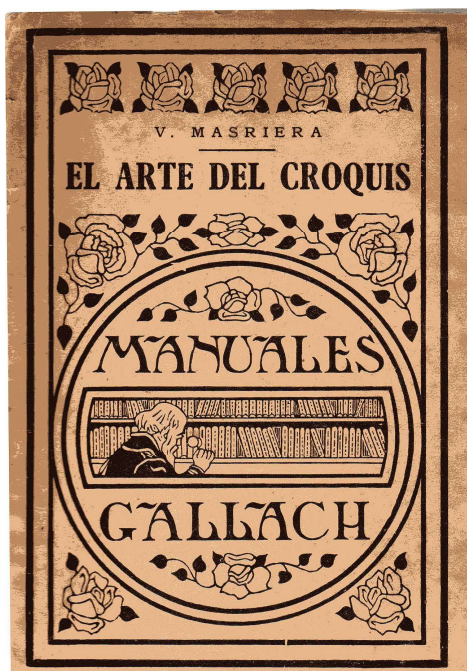
Llibre de didàctica i pensament

Nivell educatiu a qui va dirigit

General

Emplaçament actual de l'exemplar

Biblioteca particular d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE*Format del Llibre*

115 x 165 mm.

Número de pàgines

239

Número total d' unitats didàctiques

42

Número i tipus d' il·lustracions:

111

Les il·lustracions corresponen a 110 gravats i una reproducció fotogràfica.

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUTComença el llibre amb una *DEDICATÒRIA*:*A Ramona Vidiella, mi malograda esposa y colaboradora. El Autor.*

Una part anava dirigida als sentiments del lector, als sentits, més que no pas a les normes i regles, intentant incitar-lo a dibuixar.

Una segona part, és pràctica, i en ella planteja múltiples exercicis de dibuix.

L'índex malgrat trobar-se al final de l'obra, es el següent:

ÍNDEX

Dedicatòria

Pròleg

PRIMERA PART

- I.- Nocturn
- II.- Despertar
- III.- Impressió i expressió
- IV.- Una excursió a la muntanya
- V.- Un passeig per la platja
- VI.- Pels voltants de la casa
- VII.- Fonament del mètode
- VIII.- Els dos camins
- IX.- Quelcom sobre la intimitat del dibuixar
- X.- Als joves artistes

- 4.-El Model
L'execució
- 5.-El Model
L'execució
- 6.-El Model
L'execució
- 7.-El Model
L'execució
- 8.-El Model
L'execució
- 9.-El Model
L'execució
- 10.-El Model
L'execució

SEGONA PART

- I.- Estudi preliminar
- II.- Els exercicis

- A. El model
L'execució
- B. El model
L'execució
- C. El model
L'execució
- D. El model
L'execució
- E. El model
L'execució
- F. El model
L'execució
- G. El model
L'execució
- H. El model
L'execució
- I. El model
L'execució

PLANTES

- 11.-Els Models
L'execució
- 12.-Els Models
L'execució
- 13.-El Model
L'execució
- 14.-El Model
L'execució
- 15.-El Model
L'execució
- 16.-El Model
L'execució
- 17.-El Model
L'execució
- 18.-El Model
L'execució
- 19.-El Model
L'execució
- 20.-El Model
L'execució
- 21.- El Model
L'execució
- 22.- Els Models
L'execució

OBJECTES INANIMATS

- 1.- Models
L'execució
- 2.-El Model
L'execució
- 3.-El Model
L'execució

ANIMALS

23.-Els Models
L'execució

24.-Els Models
L'execució

25.-El Model
L'execució

26.-El Model
L'execució

ANIMALS VIUS

27.-Els Models
L'execució

FIGURA HUMANA

28.-El Model
L'execució

29.-El Model
L'execució

30.- El Model
L'execució

31.- Els Models
L'execució

32.-El Model
L'execució

33.-Els Models
L'execució

34.-Els Models
L'execució

35.-Els Models
L'execució

CONJUNTS

36.-El Model
L'execució

37.-El Model
L'execució

38.-El Model
L'execució

39.-El Model
L'execució

PAISATGES

40.-Els Models
L'execució

41.-El Model
L'execució

42.-El Model
L'execució

EL CLAROBSCUR

Mesuració del clarobscur

ALTRES OBSERVACIONS

Destacar que ja des de l' inici el tractament del llibre difereix de la tònica habitual dels tractats de dibuix a l' ús, fins i tot dels seus propis, que fins aleshores havia fet. Difereix en que comença demanant la complicitat del lector, i mica en mica durant la primera part és com el relat d'una novel·la. Una novel·la d' intriga, narrada de manera que capti l' atenció, alhora que és val d' una descripció meticulosa de la observació on transcorria l'acció, amb una explicitació de detalls que van explicant cada un dels conceptes del Dibuix.

MÈTODU PEDAGÒGICU DE DIBUJU (6 Graus) Post. a 1917

- IDENTIFICACIÓ

<i>Títol</i>	“Método pedagógico de Dibujo”
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	Post. 1917
<i>Ciutat</i>	Madrid
<i>Editorial</i>	Juan Ortiz, Editor.
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Col·lecció de llibres de didàctica
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	Escola Primària-Mestres
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular d' Esteve Prat

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

El conjunt de l' obra constava de 6 graus, cada grau esta formant per una col·lecció de làmines embolcallades dins d' una carpeta que formaven la col·lecció. Segons propaganda de l' època, la col·lecció anava dirigida als nens, a diferència de les altres obres, que ho feien bàsicament als Mestres, Professors de Dibuix i públic en general.

Les carpetes de l' obra “Método pedagógico de dibujo”, Madrid, Post. 1917 ?, Juan Ortiz, Edit.,(s.a.), constaven de 30 làmines cada una, i amidaven 16 x 22 cm., en format apaïsat.

Dels graus 2 i 4 sabem que com a mínim hi va haver 3 edicions, del grau 6 com a mínim 2 edicions. D' aquests sis carpetes, només se n' han pogut localitzar i analitzar tres, que corresponent als graus o nivells, 2,3,4. Dos d' elles, a part de les 30 làmines que contenen (algunes de repetides), tenen a la part inferior l' explicació de les mateixes; amb una pàgina inicial on presentava els objectius del nivell.

L' obra no està datada. Donem la data de publicació de l' obra, posterior a 1917, pel fet que l' autor, es remet sovint a l' obra “Manual de Pedagogia del Dibujo”, que data d' aquell any.

Aquesta obra (6graus), és la que més s' assembla a les “cartilles” per a la còpia de làmines. Però en realitat, són uns exemples graduats per que el Mestre tingués referents de què havia d' ensenyar i de com havia de fer. Ho deia clarament :

“Uns conjunts que no es copiaran exactament, sinó que serviran de suggestió per que el nen faci composicions al seu gust. Aquests exercicis hauran d' obrar com un aperitiu, per que els nens entrin agradablement altre vegada en el dibuix”.

Són bàsicament, manuals graduats eminentment pràctics i didàctics.

MÉTODO PEDAGÓGICO DE DIBUJO GRADO 2

- IDENTIFICACIÓ

<i>Títol</i>	“Método pedagógico de Dibujo”
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	Post. 1917
<i>Ciutat</i>	Madrid
<i>Editorial</i>	Juan Ortiz, Editor.
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Làmines de didàctica
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	Escola Primària-Mestres
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

<i>Format de la carpeta a</i>	16 x 23 mm. Apaïsat
<i>Número de pàgines</i>	1 fulla + 30 làmines
<i>Número total d' unitats didàctiques</i>	30
<i>Número i tipus d' il·lustracions:</i>	30

Les il·lustracions corresponen a gravats i 3 reproduccions fotogràfiques.

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

Comença amb:

Indicaciones para el Maestro.

Fundamentos psicológicos del “Método” en este grado.

En ell explicava l' autor que com a continuació del grau anterior, veuríem que com a terme mig, els nens als 8 anys passaven del primer període de *substancialització*, en el que es complaïen en enumerar objectes i parts dels mateixos, al de l' *acció*, en el que entrava ja el *verb*. Els seus ninots, deia, feien coses. Amb relació al dibuix, s' observava com en el primer grau traçaven objectes aïllats i, progressivament, arribaven a un anàlisi de les seves parts. Dels ninots tipus “Cap-gros” (Renacuajo), anaven als frontals, per que en aquella posició podien fer millor l' inventari dels detalls. Però venia l' interès per l' acció; llavors el ninot, heroi d' una historieta, havia de fer quelcom (córrer, disparar una arma, agafar un objecte, etc.), i sentia la necessitat de posar-ho de perfil. Però per diverses raons, trobava serioses dificultats i entrava en una etapa de transició, en que els seus ninots eren en part frontal i en part de perfil.

MÉTODO PEDAGÓGICO DE DIBUJO GRADO 3

- IDENTIFICACIÓ

<i>Títol</i>	“Método pedagógico de Dibujo”
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	Post. 1917
<i>Ciutat</i>	Madrid
<i>Editorial</i>	Juan Ortiz, Editor.
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Làmines de didàctica
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	Escola Primària-Mestres
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

<i>Format de la carpeta</i>	16 x 23 mm. Apaïsat
<i>Número de pàgines</i>	1 fulla + 30 làmines
<i>Número total d' unitats didàctiques</i>	30
<i>Número i tipus d' il·lustracions:</i>	30

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

En la primera fulla, constava, Víctor Masriera com a Director del Curso Permanente de Dibujo, annex a la Escuela Superior del Magisterio.

Comença amb:

Indicaciones para el maestro

Fundamentos psicológicos del “Metodo” en este grado

Deia Víctor Masriera, que els nens en aquest grau tenien, per terme mig, de 9 a 10 anys. Del segon període en que el seu interès principal, era l' acció, s' entrava ara en el terreny en que a més d' altres característiques, es fixaven més en les qualitats dels objectes i les relacions que guardaven entre ells en l' espai. Abans, la posició d' un objecte deixava indiferent al petit dibuixant; mirava el model un moment i dibuixava de memòria, sense tenir cura de comprovar si el que havia fet s' assemblava al model. En aquest període, la atenció era ja més fixa, encara que poca, i això portava a interessar-se més per les formes dels objectes, les diferències d' uns i altres i les posicions dels mateixos, trobant-se millor disposat per a percebre les relacions de les diferents dimensions d' un mateix objecte, és a dir el que denominariem com a la seva proporció.

Sobre la aplicació del “Método”

Deia que en aquest grau, el nen hauria de llegir les indicacions de cada exercici, però abans d'executar-lo convindria que el Mestre es cerciorés de si l'alumne havia comprés el sentit del que havia de fer, fent-li els aclariments i ampliacions necessàries, doncs el format i les condicions econòmiques d'aquest Método l'havien obligat a una concisió extrema.

ALTRES OBSERVACIONS

Les il·lustracions corresponen a gravats i reproduccions fotogràfiques. Quinze pàgines presenten reproduccions fotogràfiques, moltes de les quals es guarda la fotografia original en l'ANC.

Moltes de les il·lustracions i/o reproduccions fotogràfiques es troben publicades en altres manuals de l'autor.

Darrera les tapes que guarden les làmines, s'indica que el manual constaria de 6 graus. Publicats el 1r., 2n., i 3r. graus. Juan Ortiz, editor. Marqués de Torrelaguna, 20. Ciudad Lineal. Madrid.

MÉTODO PEDAGÓGICO DE DIBUJO GRADO 4

- IDENTIFICACIÓ

<i>Títol</i>	“Método pedagógico de Dibujo”
<i>Autor</i>	Masriera, Víctor
<i>Any de l' edició</i>	Post. 1917
<i>Ciutat</i>	Madrid
<i>Editorial</i>	Juan Ortiz, Editor.
<i>Idioma</i>	Llengua castellana
<i>Tipus de material</i>	Llibre de didàctica
<i>Nivell educatiu a qui va dirigit</i>	Escola Primària-Mestres
<i>Emplaçament actual de l'exemplar</i>	Biblioteca particular d' Esteve Prat

- DESCRIPCIÓ DEL LLIBRE

<i>Format del Llibre</i>	16 x 23 mm. Apaïsat
<i>Número de pàgines</i>	30 làmines
<i>Número total d' unitats didàctiques</i>	30?
<i>Número i tipus d' il·lustracions:</i>	30

Les il·lustracions corresponen de gravats i reproduccions fotogràfiques.

EXPOSICIÓ DEL CONTINGUT

L' exemplar que s' examina, no té a diferència dels altres dos, pàgina d' inici. Comença per tan directament amb la P. 1. A part, moltes de les làmines d' aquest 4t. grau es troben en els altres dos ja vistos, servint una mica de repàs.

ALTRES OBSERVACIONS

Sota la coberta s' indicava que el manual es venia en totes les llibreries escolars. Comandes a Juan Ortiz, Marqués de Torrelaguna, 20, Ciudad Lineal. Madrid. Tercera Edició. Madrid, 1934. Nueva Imprenta Radio, S.A. 2 pessetes. Porta la coberta, el segell de garantia que avalava la propietat de l' autor i considera legítim l' exemplar.